U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D. v právní věci žalobce: **N. D. M.,** zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2013, č. j. OAM-326/ZA-06-HA08-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu Ostravě ze dne 29. 11. 2013, č. j. 63 Az 11/2013 – 25,

t a k t o:

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 3. 9. 2013, č. j. OAM-326/ZA-06-HA08-2010. Tímto rozhodnutím mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o azylu“), a bylo rozhodnuto, že doplňkovou ochranu nelze podle § 15a zákona o azylu udělit.

[2] Stěžovatel se domáhá mezinárodní ochrany z důvodu obavy z trestního stíhání ve Vietnamské socialistické republice za trestný čin vraždy a pokusu o vraždu, kterých se dopustil v České republice a za které zde byl odsouzen a podstatnou část trestu již vykonal. Ohledně zbytku trestu došlo k jeho podmíněnému propuštění. Podle jeho tvrzení ve Vietnamu není v právním řádu výslovně zakotvena zásada *„ne bis in idem“* a hrozí mu zde za spáchaný zvlášť závažný zločin trest smrti. Žalovaný i krajský soud jsou za jedno v tom, že obava z opakovaného trestání je jen pouhou domněnkou spekulativního charakteru, která nemá ve zjištěních žalovaného ve správním řízení žádnou oporu.

[3] Po shrnutí obsahu správního spisu a relevantní právní úpravy účinné v době rozhodování žalovaného dospěl krajský soud k závěru, že napadené rozhodnutí je správné. Krajský soud shrnul, že stěžovatel neuvedl v průběhu správního řízení žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné udělit mu mezinárodní ochranu dle § 12 písm. a) nebo písm. b), § 13, § 14 či § 14a zákona o azylu, což konstatoval již žalovaný a krajský soud se s těmito tvrzeními ztotožnil.

[4] Krajský soud se dále zaměřil na výklad § 15a zákona o azylu, který stanoví důvody neudělení doplňkové ochrany a při jehož výkladu je nutné vycházet i z čl. 17 směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby

bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle nějž je státní příslušník třetí země nezpůsobilý k podpůrné ochraně, pokud na něj dopadá některý z důvodů neudělení podpůrné ochrany (dle textu zákona o azylu „doplňkové ochrany“). Krajský soud vzal rovněž v úvahu předmět a účel tzv. Ženevské úmluvy, tj. Úmluvy OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen „Ženevská úmluva“), která vyjadřuje myšlenku, aby dobrodiní azylu nepožívaly osoby, jež si mezinárodní ochranu nezasluhují.

[5] V daném případě je dle krajského soudu nesporné, že stěžovatel se dopustil na území České republiky zvlášť závažného zločinu, čímž naplnil vylučující klauzuli uvedenou v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a proto se na něj nevztahují ustanovení § 14a a 14b zákona o azylu. Za této situace nebyl již žalovaný povinen zjišťovat případnou existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný se dle krajského soudu v dostatečném rozsahu zabýval tvrzeními stěžovatele o tom, že v případě návratu do vlasti mu hrozí vážná újma (uložení trestu smrti) a tato tvrzení vyvrátil. Soud se s jeho odůvodněním ztotožnil.

[6] Krajský soud závěrem uvedl, že žalovaný měl dostatečné podklady pro zjištění skutkového stavu a posouzení důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatele, žalovaný postupoval v souladu s právním řádem České republiky, žádostí se zabýval odpovědně a svědomitě a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Krajský soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu ani doplňkové ochrany podle zákona o azylu a doporučil mu využít jiných prostředků k legalizaci jeho pobytu na území České republiky.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, v níž uplatňuje námitky ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Má za to, že se krajský soud dostatečně a řádně nevypořádal s jeho námitkami uvedenými v žalobě.

[8] Stěžovatel žádal o udělení mezinárodní ochrany z důvodu hrozby nového trestního stíhání ve věci, ve které již byl pravomocně odsouzen, a z obavy z nepřiměřeného a krutého trestu, včetně trestu smrti, který mu hrozí v případě návratu do Vietnamu. Nesouhlasí přitom s tvrzením soudu i žalovaného, že se jedná pouze o domněnku spekulativního charakteru a odkazuje především na rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci (dále jen „trestní soud“), ze dne 11. 11. 2005, č. j. 53 T 3/2005 – 629 (dále jen „rozsudek trestního soudu“), kterým nebyl stěžovateli uložen trest vyhoštění z důvodu, že mu ve vlasti hrozí uložení trestu smrti. Dle stěžovatele si žalovaný ani krajský soud neověřily, na základě jakých důkazů bylo v trestním řízení rozhodnuto, že jej nelze vyhostit pro nebezpečí trestního stíhání a trestu smrti, a nesprávně vyložily uvedené trestní rozhodnutí, kde soud rozhodoval o vyhoštění stěžovatele, nikoli o jeho vydání do vlasti k potrestání.

[9] Dále zpochybňuje informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 5. 12. 2012, č. j. 123004/2012-LPTP (dále jen „informace MZV“), ze které vycházel soud i žalovaný správní orgán při posuzování reálnosti opakování trestního stíhání ve Vietnamu a dodržování zásady *„ne bis in idem“*. Dle stěžovatele je tato informace nedostatečná ke snížení jeho obav, obsahuje nejasná a nesrozumitelná tvrzení a navíc byla vypracována pro jiný případ řízení o mezinárodní ochraně žadatele odsouzeného pro drogový trestný čin spáchaný na území České republiky. Zpráva tak nezohledňuje okolnosti daného případu, kdy stěžovatel usmrtil jiného občana Vietnamu, jehož rodina vyvíjí na orgány Vietnamské socialistické republiky tlak v souvislosti s trestným činem, kterého se stěžovatel dopustil.

pokračování

[10] Stěžovatel tvrdí, že krajský soud i žalovaný nesprávně aplikovaly §15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, kdy toto ustanovení hovoří o důvodném podezření ze spáchání zvlášť závažného trestného činu. Pokud stěžovatel byl již pro zvlášť závažný zločin odsouzen a trest vykonal, není zájem na tom, aby byl doživotně vyloučen z možnosti získat doplňkovou ochranu. Dále upozornil na střet § 15a odst. 1 písm. b) s § 14a odst. 2 zákona o azylu, při jejichž současné aplikaci by stěžovateli nebyla uložena doplňková ochrana a zároveň by byl vystaven hrozbě nelidského zacházení a vykonání trestu smrti v případě vyhoštění do vlasti. Za této situace je třeba dát přednost řešení ve prospěch stěžovatele a § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu neaplikovat.

[11] V kasační stížnosti se dále objevuje námitka, že rozhodnutí žalovaného i krajského soudu nerespektují zásadu jednoty právního řádu a zásadu legitimního očekávání, když posoudila tutéž situaci v řízení o mezinárodní ochraně odlišně, než jak byla posouzena v trestním řízení.

[12] Z uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že jak jeho rozhodnutí ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele v průběhu správního řízení, na vydané rozhodnutí a písemné vyjádření žalovaného k žalobě. Upozorňuje, že krajský soud neshledal žádnou nezákonnost nebo vady řízení, námitky stěžovatele tak nemají opodstatnění a dostatečně se jimi zabýval jak žalovaný, tak krajský soud. Odkazuje v plném rozsahu na rozsudek krajského soudu.

[14] Žalovaný z uvedených důvodů navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je ve smyslu ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. řádně zastoupen. Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud dále v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[16] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz.), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

[17] O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[18] V projednávaném případě dospěl zdejší soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele nepřesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu shora uvedeného, a proto rozhodl o jejím odmítnutí pro nepřijatelnost.

[19] Zdejší soud byl povinen zaměřit se na námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, kterou vznesl v kasační stížnosti stěžovatel. Stěžovatel vidí nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu v tom, že se soud dostatečně a řádně nevypořádal s jeho námitkami a nesplnil svoji povinnost poskytnout mu ochranu jeho základních práv zaručených v Listině základních práv a svobod a v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Dle Nejvyššího správního soudu rozsudek splňuje podmínky přezkoumatelnosti.

[20] Napadené rozhodnutí se poměrně obšírně zabývá obsahem správního spisu a účinnou právní úpravou týkající se udělování mezinárodní ochrany, podstatná pro rozhodnutí je však až aplikace § 15a zákona o azylu, kde jsou upraveny tzv. vylučující klauzule, jež vylučují žadatele o mezinárodní ochranu z udělení mezinárodní ochrany.

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný i krajský soud nesprávně aplikovaly ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu a že k jeho aplikaci ani nemělo dojít s ohledem na současnou aplikaci § 14a odst. 2 zákona o azylu. V citovaném ustanovení zákona o azylu je stanoveno, že: *„Doplňkovou ochranu podle § 14a nebo 14b nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 14a, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, … b) spáchal zvlášť závažný zločin.“* O tom, že je stěžovatel cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, není pochyb. Předmětem posouzení tedy je, zda existuje důvodné podezření, že stěžovatel spáchal zvlášť závažný zločin. Pokud by na tuto otázku bylo možno odpovědět kladně, již by nebylo třeba zjišťovat, zda stěžovatel splnil podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, a to v souladu s rozhodnutím rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119, které v případě naplnění některé z vylučujících klauzulí vylučuje povinnost zabývat se existencí důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, tedy jak ve vztahu k azylu, tak ve vztahu k doplňkové ochraně.

[22] Při interpretaci dotčených ustanovení je třeba vzít v úvahu i znění vylučujících klauzulí v kvalifikační směrnici, neboť v souladu s doktrínou nepřímého účinku směrnic je soud při výkladu vnitrostátního práva povinen postupovat eurokonformně, tj. vykládat vnitrostátní právo v souladu s textem a účelem směrnice upravující totožnou materii. Tento požadavek vyplývá jak z čl. 288 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské Unie, tak i z judikatury Soudního dvora Evropské unie.

[23] To, že se stěžovatel dopustil zvlášť závažného zločinu, je nesporné. Je postaveno najisto, že spáchal trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném v posuzované době (dále jen „trestní zákon“), a pokus trestného činu vraždy podle

pokračování

§ 8 odst. 1, § 219 odst. 1 trestního zákona, za spáchání uvedených trestných činů byl odsouzen a trest z větší části již vykonal. Uvedené trestné činy patří k nejzávažnějším trestným činům, dle v současnosti platného a účinného zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, který nahradil v právním řádu České republiky trestní zákon, se jedná o zvlášť závažné zločiny, a tedy text § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu je naplněn. Ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu není přesným převzetím čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, v legislativním procesu došlo k pozměnění předmětného ustanovení. Kvalifikační směrnice požaduje, aby se žadatel o mezinárodní ochranu dopustil vážného nepolitického zločinu. Stěžovatelem spáchané trestné činy vraždy a pokusu o vraždu jsou všeobecně chápány jako nejzávažnější trestné činy zasahující do lidské integrity, proto o vážnosti předmětných činů nemůže být sporu. Rovněž je vyloučen jejich politický charakter, když spočívaly v usmrcení a pokusu o usmrcení jiného v rámci hádky a konkurenčních bojů na tržnici. První podmínka pro naplnění vylučující klauzule je tedy splněna jak ve vztahu k zákonu o azylu, tak ke kvalifikační směrnici.

[24] Pro naplnění vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu je dále nezbytné, aby existovalo důvodné podezření, že stěžovatel spáchal zvlášť závažný zločin. K problematice důkazního standardu „důvodného podezření“ v úpravě vylučujících klauzulí podle § 15 a § 15a zákona o azylu se vyjádřil zdejší soud v rozsudku ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 – 136, když nejprve podrobně rozebral jednotlivé přístupy doktríny a judikatury zemí Evropské Unie, a zohlednil i znění kvalifikační směrnice a Ženevské úmluvy, které shodně požadují důkazní standard „vážné důvody se domnívat“. Nakonec dospěl k závěru, že: *„K naplnění „důvodného podezření“ musí být k dispozici jasné, přesvědčivé a věrohodné důkazy, v judikatuře některých států označované jako silné důkazy, a nikoliv pouhé domněnky. Půjde například o přiznání žadatele o udělení mezinárodní ochrany, svědectví jiných osob (pokud vyjádření žadatele nebyla věrohodná), není však nutné, aby byl žadatel odsouzen či obviněn z vážného trestného činu.“* Z uvedeného je třeba výkladem *a contrario* dovodit, že pokud byl stěžovatel odsouzen, je důkazní standard „důvodného podezření“ naplněn beze zbytku, když takto přesvědčivý důkaz ani není vyžadován.

[25] Pokud tedy existuje důvodné podezření, že stěžovatel spáchal zvlášť závažný zločin, je jednoznačně naplněna podmínka vylučující klauzule. Za tohoto předpokladu již není povinností správního orgánu posuzujícího žádost o udělení mezinárodní ochrany posuzovat splnění podmínek pro udělení této ochrany, jelikož žadatel je již z udělení mezinárodní ochrany vyloučen. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119, judikoval, že: *„bude-li v řízení o mezinárodní ochraně naplněn některý z důvodů § 15 nebo § 15a, rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany a není povinno zjišťovat případnou existenci důvodů dle § 12 a § 14a zákona o azylu.“*

[26] K námitce stěžovatele týkající se nesprávné aplikace § 15a zákona o azylu musí Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému uvést, že byla již plně řešena judikaturou zdejšího soudu, a proto kasační stížnost nepřesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele.

[27] Ve spojení s § 15a zákona o azylu vznesl stěžovatel ještě jednu námitku, a to, že pachatel, který byl odsouzen pro zvlášť závažný trestný čin a vykonal trest, by byl doživotně vyloučen z možnosti získat doplňkovou ochranu. V českém právním řádu existuje institut zahlazení odsouzení, díky kterému může být na pachatele pohlíženo, jako by nebyl odsouzen. V případě, že by stěžovatel byl v situaci, kdy by již bylo jeho odsouzení zahlazeno, musel by se krajský soud a potažmo i Nejvyšší správní soud zabývat touto námitkou důkladně a mohl být dán přesah vlastních zájmů stěžovatele. Jelikož však stěžovatel není v této situaci, není na místě se takovou námitkou zabývat.

[28] Z rozsudku krajského soudu je zřejmé, proč rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí, a zdejší soud považuje rozhodnutí za dostatečně odůvodněné, a tedy přezkoumatelné. Námitka nepřezkoumatelnosti z dalších důvodů uvedených stěžovatelem vzhledem k odůvodnění tohoto rozhodnutí zdejšího soudu neobstojí. Z výše uvedeného totiž jednoznačně vyplývá, že rozhodující orgány aplikovaly § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu v souladu s dosavadní judikaturou nejvyššího správního soudu a dále se již podmínkami pro udělení či neudělení azylu a doplňkové ochrany nebyly povinny zabývat (námitka nepřezkoumatelnosti přitom směřuje právě do argumentace krajského soudu v části zabývající se podmínkami pro udělení či neudělení mezinárodní ochrany).

[29] Ze správního a soudního rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný a krajský soud se zaměřily i na posouzení důvodnosti obavy stěžovatele z návratu do Vietnamské socialistické republiky. Takové posouzení bylo nad rámec jejich povinností a z důvodu aplikace vylučující klauzule je v rozhodnutích vyjádřený názor pro žádost o udělení mezinárodní ochrany irelevantní. Jelikož zbývající stěžovatelovy námitky směřují do názorů žalovaného a krajského soudu o důvodnosti stěžovatelových obav z hrozícího nového trestního stíhání v zemi původu a z uložení trestu smrti, přičemž tyto názory byly v rozhodnutích vyjádřeny nadbytečně, nemusel se již Nejvyšší správní soud s dalšími námitkami vypořádávat.

[30] Přesto zdejší soud považuje za nutné vyjádřit se i k posouzení obav stěžovatele krajským soudem a potažmo i žalovaným. Stěžovatel oprávněnost svých obav opírá především o rozsudek trestního soudu, kterým mu nebyl uložen trest vyhoštění z důvodu, že: *„podle názoru soudu by vyhoštěním obžalovaného do Vietnamské socialistické republiky mohl být obžalovaný vystaven nelidskému nebo ponižujícímu trestu, neboť mu hrozí až uložení trestu smrti.“* Důvody trestního soudu pro upuštění od uložení trestu vyhoštění nezkoumal ani žalovaný ani krajský soud. Zatímco žalovaný se rozsudkem trestního soudu nezabýval vůbec, když ho ve svém rozhodnutí ani nezmiňuje, krajský soud naopak trestní rozsudek stručně zhodnotil, přičemž ale nesprávně posoudil, že se trestní soud zabýval pouze otázkou vydání stěžovatele do vlasti k jeho potrestání. Trestní soud ve svém rozhodnutí zcela jasně pojednává o uložení trestu vyhoštění.

[31] Nejvyšší správní soud nepopírá, že v případě trestního řízení a řízení o mezinárodní ochraně nebo jakéhokoli jiného řízení týkajícího se pobytu cizince mohou dojít rozhodující orgány k rozdílným výsledkům, je však na příslušném orgánu, který rozhoduje později, aby dostatečně jasně, podrobně a srozumitelně zdůvodnil, jaké skutečnosti ho vedou k jinému závěru, než v téže věci učinil orgán, který rozhodoval dříve.

[32] K obdobnému názoru došel i Evropský soud pro lidská práva ve svém rozsudku ze dne 17. 10. 2013 ve věci Budrevich proti České republice (stížnost č. 65303/10), který konstatoval, že: *„Soud si je vědom skutečnosti, že řízení o mezinárodní ochraně a řízení o vydání do ciziny jsou samostatná řízení a příslušné orgány mohou dospět k odlišným názorům. Ministerstvo se nicméně mělo výše uvedeným rozhodnutím alespoň důkladně zabývat a přesvědčivě vysvětlit, proč nepovažuje tuto novou skutečnost, která nebyla v řízeních o předchozích stěžovatelových žádostech o mezinárodní ochranu známa, za významnou pro své meritorní rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu. Jelikož tak neučinilo, nemůže Soud učinit závěr, že podrobilo stěžovatelovu žádost podrobnému a důkladnému zkoumání. Ministerstvo vlastně stěžovatelovu žádost po věcné stránce vůbec nezkoumalo.“* Z citace je zřejmé, že v uvedené věci se jednalo o odlišná rozhodnutí v azylovém a extradičním řízení, obdobné závěry je třeba však nepochybně vztáhnout i na situaci azylového rozhodnutí či rozhodnutí ve věcech pobytu cizinců a rozhodnutí o uložení trestu vyhoštění v rámci trestního řízení.

[33] Argumentace krajského soudu i žalovaného k problematice hrozby uložení trestu smrti ve Vietnamské socialistické republice není pro posouzení této kasační stížnosti sice relevantní,

pokračování

ale pokud by se jí musel Nejvyšší správní soud zabývat, musel by ji shledat zcela nedostatečnou. V dalších případných řízeních, ve kterých by se jednalo o návratu stěžovatele do země jeho původu, musí rozhodující orgány důsledně prověřit, zda stěžovateli reálně hrozí či nehrozí trest smrti. Reálnost hrozby trestu smrti je podstatným faktorem pro posouzení možnosti uložit cizinci návrat do jeho vlasti. Kdyby mu totiž trest smrti reálně hrozil, a přesto by došlo k jeho nucenému vycestování, porušila by Česká republika své závazky z Úmluvy o lidských právech a základních svobodách a čl. 1 Protokolu č. 6 k této úmluvě, jakož i z dalších mezinárodních dokumentů na poli lidských práv a základních svobod. V totožném smyslu se nese i judikatura Evropského soudu pro lidská práva, který například ve věci Cipriani proti Itálii, v rozhodnutí ze dne 30. 3. 2010, č. 22142/07, deklaroval: *„vyhoštění do země, kde by stěžovateli reálně hrozilo uložení trestu smrti, bude v rozporu s čl. 1 Protokolu č. 6."* Je tedy nezbytné, aby rozhodující orgán měl vždy zcela najisto postaveno, zda cizinci v zemi jeho původu trest smrti hrozí. V případě řízení, kde by měla být stěžovateli uložena povinnost vycestovat, bude nezbytně nutné zjistit reálnost hrozby trestu smrti. Pokud by rozhodující orgán došel k odlišnému názoru než trestní soud, bude muset svůj odlišný názor řádně odůvodnit. Zejména se vypořádat důsledně s argumentací uvedenou trestním soudem, patrně si i vyžádat spis trestního soudu k posouzení podkladů, ze kterých trestní soud vycházel při svém rozhodování, a v rozhodnutí uvést, na základě čeho se od rozsudku trestního soudu odchyluje, z jakých podkladů vycházel a z čeho dovodil, že stěžovateli trest smrti v zemi jeho původu nehrozí, ačkoliv trestní soud došel k opačnému závěru. Taková argumentace bude zcela zásadní pro stěžovatelův další osud, a proto musí být maximálně precizní.

[34] Přestože stěžovateli nebude v tomto řízení udělena mezinárodní ochrana, může mu být poskytnuta ochrana podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), který upravuje primární prostředky úpravy oprávnění cizího státního příslušníka dlouhodobě pobývat na území České republiky z jiných než azylově relevantních důvodů. Jak uvedl i rozšířený senát v již citovaném usnesení ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119: *„Režim povolování pobytu cizinců na území České republiky je třeba považovat za základní a obecný nástroj úpravy pobytu cizích státních příslušníků v případech, kdy nejsou dány podmínky stanovené zvláštními předpisy, typicky v zákoně o azylu. Citovaný zákon respektuje zásadu non-refoulement, neboť stanoví, že rozhodnutí o správním vyhoštění cizince lze vydat pouze na základě závazného stanoviska Ministerstva vnitra, které posuzuje, zda je takové vycestování možné, tj. zda se na takového cizince nevztahují důvody znemožňující vycestování (§ 120a ve spojení s § 179 zákona o pobytu cizinců). Není-li takové vycestování možné, policie tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a cizinci udělí vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky. Ustanovení § 179, které upravuje důvody znemožňující vycestování cizince, obdobně jako důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, sice obsahuje v odst. 3 a 4 také obdobné výluky, jaké jsou obsaženy v § 15a zákona o azylu, ovšem ani cizinec, na kterého by se tyto výluky vztahovaly, by nebyl navrácen do státu, kde by mu hrozila vážná újma. V takovém případě policie umožní cizinci vyhledat si nejdéle do 60 dnů přijetí v jiném státě. Pokud cizinec doloží, že přijetí v jiném státě nezískal, umožní mu policie podat žádost o udělení víza za účelem strpění pobytu na území České republiky (§ 179 odst. 5 zákona o pobytu cizinců)."* V případě pravomocného zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu se na cizince opět plně vztahují ustanovení zákona o pobytu cizinců a jeho setrvání na území České republiky je možné pouze v režimu zákona o pobytu cizinců. To platí, i pokud by byl stěžovateli po skončení tohoto řízení uložen výjezdní příkaz, kterému zdejší soud přiznal v rozsudku ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 Azs 16/2005 - 34: *„charakter administrativního opatření směřujícího k faktické realizaci právních účinků dříve vydaného rozhodnutí."* Výjezdní příkaz je ve své podstatě především jakýmsi povolením k pobytu, které neznemožňuje cizímu státnímu příslušníkovi obrátit se na příslušné orgány cestou institutů obsažených v zákoně o pobytu cizinců.

[35] Právní řád České republiky nabízí cizím státním příslušníkům i jiné prostředky k získání oprávnění pobývat na území České republiky než udělení mezinárodní ochrany. Jelikož stěžovatel je z udělení mezinárodní ochrany vyloučen pro naplnění vylučující klauzule obsažené v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, měl by pro legalizaci pobytu na území České republiky využít jiných institutů zakotvených v českém právním řádu. Vydání do země, kde by stěžovateli reálně hrozilo uložení trestu smrti, je v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, proto v dalším případném řízení, jehož výsledkem by mohla být povinnost stěžovatele vycestovat z území České republiky, musí být mnohem důkladněji posouzeny následky návratu do Vietnamské socialistické republiky, než jak tomu bylo v řízení o mezinárodní ochraně, kde však takové posouzení bylo nadbytečné.

[36] Další kasační námitky stěžovatele tedy nebyly pro rozhodnutí relevantní a nebylo třeba se jimi zabývat. Proto ani tyto námitky neodůvodnily přesah vlastních zájmů stěžovatele, a tudíž bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení. Pokud se zdejší soud některou z kasačních námitek byť i jen okrajově v tomto odůvodnění zabýval, bylo to z důvodu potřeby vyjádřit své stanovisko k velmi závažné problematice nuceného vycestování cizího státního příslušníka do země, kde by mu mohl hrozit trest smrti.

IV. Závěr a náklady řízení

[37] Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené vyhodnotil, že přestože v napadeném rozsudku krajského soudu jsou patrné nedostatky, tyto nedostatky jsou pro rozhodnutí ve věci nepodstatné. V podstatné otázce aplikace § 15a zákona o azylu se krajský soud držel uvedené konstantní judikatury. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[38] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2014

JUDr. Radan Malík
předseda senátu